

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an Lei 200.-
Pe un jumătate an Lei 100.-
Autorități și instituțiuni Lei 500.-
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPA TARIF SE PRIMESC LA
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon: 7-60

Intre anarhie și disciplina forței

Omul vremurilor noastre tânjește, hărțuit fiind de ciudate contradicții, pradă atâtor mituri inexplicabile, agățându-se de ultimele cuceriri ale științelor sociale și morale, și revenind n permanență la aceeași nesigură și neliniște inițială. Ueori crede că i s'a știrbit prea mult libertatea, de aci un conflict acut ntre aceste două forțe inegale, socialul și individualul. In momentul când libertățile umplu complet dezideratele sociale ale omului o sete liniștitoare de reintegrare a forței n prerogativele sale esențiale, îl copleșește. Regimul democrat este cunoscut ca un regim liberatar. Principiul forței suverane ca emanație a organismului social, se pulverizează într'o infinitate de drepturi subiective sau mai exact individuale, fie de natură publică, fie de natură privată. Cetățeanul devine un mic suveran, și întreaga sa ființă este mișcată de resortul unei iluzii: iluzia participării la puterea orânduitoare și guvernantă. Totuș el perzistă în această desartă credință, în credința unei libertății nețărnumite, singurul suport real, în mintea lui pentru creațiunea valorilor. Dar vulgarele întâmpări cotidiene îl duc la constatarea tristă că mișcarea absolut liberă este o iluzie, că libertatea este numai un fapt de conștiință, și că între planurile interioare și exterioare ale vieții umane sunt neptviri turburătoare. Mintea omului țese din aceste nepotriviri un șir nesfârșit de disarmonii și neplăceri, construiește toată gama sufletului său în luptă cu lumea ce-l inconjoară, urcând până la absurda negațiune a vieții, ajungând la imaginea complecei evadări din realitate.

Care este rezultatul obiectiv al acestor frământări, n majoritatea lor sterile, sau care sunt roadele produse de libertățile democratice nețărnumite? O criză nesfârșită materială și morală a societății democratice, o agitație fără sens sau mai precis n toate senzurile posibile, o mișcare incoerentă a ideilor, o anarhie a faptelor, și ceea ce pare mai ciudat o luptă stearpă ntre drepturi. Dreptul este sortit să dea expresie exterioară vieții, voinții de a trăi, forței. El este creația forței sociale dominante și guvernante, care impune cetățeanului o conduită determinată în modul său de trai. O falsă concepție a drepturilor subiective ne-a obișnuit a crede că aceste drepturi sunt facultăți sau prerogative de care putem uza după liberul plac. In fond, toate drepturile, nu sunt altceva decât imperative sociale, create cu scopul de a garanta viața grupului social întreg. Individual conceput în afară de grupul social din care face parte este o absurditate. Libertatea care nu este concepută ca o conștiință clară a raporturilor sociale necesare, este o periculoasă iluzie. Ne surprinde faptul, că întreaga noastră presă nu oferă democrației decât corective de natură

spirituală, cerând cu insistență reglementarea culturii, încercuirea învățământului, adică a educației și instrucției publice în legi de fier, decretând nevinovată și aleasa presă o cută criză spirituală.

Somaj intelectual, proletariat intelectual, supraproducție intelectuală, o sumedenie de expresii caracterizează situația penibilă și încordată în care ne-a adus politica noastră culturală. In câmpul producției materiale nimeni nu se amestecă! Poate domni o anarhie complectă, statul n'are dreptul să se amestece, deoarece acest amestec este incompatibil cu principiul democratic al libertății producției.

Simplista formulă a inițiativei particulare, desfășurată în cadrul unei anarhice sau libere concurențe, ne-a

pus la un adevărat babilon economic, în care statul nu poate interveni decât cu soluții empirice și de cârpeală.

Nimeni, în presa noastră nu pune răs-picat și n domeniul organizației economice, al producției valorilor materiale același principiu al forței interveniente și reguloare pentru a pune capăt anarhiei și crizei generale existente.

Democrației libertare i se poate impune corectivul forței integrale disciplinate, sau planul de ansamblu care poate încorpora toate manifestările vieții colective, toate acestea din nevoia de echilibru și de economie a energiilor creatoare.

Numai în acest senz democrația are sorti de viață și izbândă.

Petre Tutea.

Revizionism

III.

In numărul trecut al „Chemării” am arătat falsitatea expunerii tezei revizioniste maghiare. In articolul de față vom mai expune unele din argumentele false cu cari vecinii noștri îndrăznesc să pretindă un drept în fața echității internaționale.

„Îi compătimim pe tovarășii de arme (adică puterile centrale), dar când ne gândim la Trianon, îi invidiem pentru Versailles, Neuilly și Sévres.

„Nici o minte sănătoasă nu poate înțelege faptul de-a fi tratați noi altfel, decât ceilalți tovarăși de arme, când împreună noi puterile centrale am pierdut deodată și împreună războiul mondial. „Statele successorale cari s'au înfruptat din trupul Ungariei ciuntite, *nici măcar în urma unei victorii reputate (!) n'au avut titlul de drept asupra prăzii!*”

Dar popoarele celelalte cari constituiau alianța puterilor centrale, nu aveau $\frac{2}{3}$ din populațiunea lor formată din neamuri străine pe care să le stăpânească cu forța și prin teroare. așa cum au făcut Ungurii mai bine de o mie de ani. Afară de dreptul istoric și autohton asupra teritoriilor locuite de Români, pentru Unguri se vede că luptele dela Jiu, Mărăști, Mărășești, Oituz, Tisa și altele, cari au costat viața a lor 800 mii de Români, nu constituie un titlu drept pentru anexarea pe veci a Ardealului nostru românesc. Ardealul românesc și în trecut a constituit un pericol pentru integritatea „coroanei Sfântului Ștefan”, lucru de care și-au dat prea bine seama politicienii trecutului maghiar, și pentru a evita acest pericol au aplicat Ardealului o puternică politică de maghiarizare. Și Ludovic Kossuth a prevăzut, că ținuturilor locuite de neamuri străine, dacă nu li se aplică această politică de maghiarizare într'o bună zi se vor deslipi dela Ungaria dispunându-și singure de soarta lor și avea dreptate, când

a spus: „Să ne grăbim, să ne grăbim, să ungurim pe toți Croații, Români și Slovaci, că de nu, perim!”

In primul rând au maghiarizat nobilimea, care constituia un pericol mai mare, pentru că întreținea un curent iredent național în sânul neamurilor străine din fosta Ungarie. Astfel i-au maghiarizat pe urmașii cnezilor de odinioară din Țara Hațegului, pe Zeicani, Golești, Păgânești (Pogány), Nopcești, etc.

Această maghiarizare și politică de oprinare a unor neamuri străine de cel unghuresc, i-a fost fatală Ungariei cu ocazia războiului mondial, când după pacea încheiată neamurile în virtutea unei echități internaționale au putut să-și dispue în deplină libertate de viitorul lor. Și astfel a urmat catastrofa inevitabilă a fostei Ungarie: 13 $\frac{1}{2}$ mil. de locuitori străini de neamul unghuresc s'au desprins din cele șapte milioane și jum., cari mai constituie și azi Ungaria. Deci, teritoriile anexate la statele successorale n'au fost „o pradă de războiu” ci un drept istoric bine definit, drept care secole de-arândul în mod abuziv samavolnic, a fost usurpat de poporul venetic al Asiaticilor Unguri.

„Războiul pentru Ungaria a fost o adevărată sinucidere, fiindcă n'avea ce câștiga prin el, doar să piardă, prin urmare nu suntem răspunzători de el.

„Răspunderea nu ne apasă pe noi. Conte Ștefan Tisza, prim-ministrul de atunci al Ungariei, încă în ajunul izbucnirii războiului mondial s'a străduit din toate puterile pentru evitarea izbucnirii lui. Dacă am fost contra războiului și n'am avut intenții de cuceriri, au oare baze acuzațiile aduse, că Ungaria este răspunzătoare de provocarea incendiului, care a provocat războiul mondial?”

„Și această minciună a trebuit să ne-o atribuiam atunci când ne-au constrâns, ca să ne iscălim sentința de moarte!”

„Și pe Ungaria au scuipat-o, atunci când au răstignit-o pe cruce!”

Patetism inutil! Oricât s'ar pricepe Ungurii la falsificarea adevărilor istorice, de care dealtfel au dat dovadă și în trecut, faptele sunt încă recente în memoria noastră a tuturor și putem ușor reconstitui adevărul. Ne surprinde însă faptul, că vecinii noștri au îndrăzneala să susțină în fața lumii asemenea lucruri!

Petre Petrinca.

(Va urma).

Blocul Balcanic

de Corneliu Albu

In luna Octomvrie 1929 congresul general pentru pace întrunindu-se la Athena și trecând în ordinea de zi propunerile recent făcute de dl Aristide Briand a recunoscut că dată fiind atmosfera de dinamită care plutește în Balcani cât și multele litigii dintre națiunile colocoitoare, o uniune balcanică se impune categoric, ea fiind un nucleu absolut necesar pentru pacea viitorului.

Propunerea a fost atunci primită cu zâmbete ironice, ideea pacificării Balcanilor părând năstrușnică. Banderile de comitații cari se dedau la asasinatele cele mai monstruoase, raporturile încordate dintre Grecia și Turcia, relațiile solemn-oficioase dintre România - Jugoslavia pe deoparte și Bulgaria, de altă parte, situația de stat tampon a Albaniei, mentalitatea specifică a peninsulei în general, toate acestea erau temeuri serioase cari îndreptățiau o asemenea atitudine.

Se pare însă că între începutul modest și ultimile realizări, în această direcție, s'au făcut progrese îmbucurătoare. Mai întâi trebuie să recunoaștem că dela 1929 până astăzi Europa a suferit, în domeniul economiei pierderi ncalculabile . . . O anarhie peste tot în producție, lipsă de piețe pentru desfacere, lipsă de consumatori din cauza numărului mereu crescând al celor fără de lucru, concursul sălbatic intercapitalist și dumpingul de cereale al sovietelor, — toate acestea au trezit peste tot conștiința datoriei, obligând la acțiune și solidaritate. In această ordine de idei Blocul Balcanic nu mai pare un anacronism ci o necesitate. Deaceea socotim că nu e inutil să pososim pe-o clipă în preajma lui.

Dl Mihail Ralea spunea, cu drept cuvânt, într'un interview acordat unui ziar din capitală, că ideea de libertate în sine nu există decât ca o negațiune a unei stări care s'a perpetuat mii de ani, în istoria omului și a animalelor: ideea de inegalitate. Numai înăbușit de această din urmă formă omul s'a gândit, prin contrast, la cealaltă.

Se pare că prin acest proces psiho-

logic se explică și ideea alcătuirii Blocului Balcanic care nu e nouă. După cum în momente de inspirație utopistul Kant medita asupra unei „păci perpetue“, iar apreciatul publicist român Popovici scria încă în secolul trecut despre „uniunea statelor încorporate în Monarhia Habsburgică, ca o necesitate de a opri procesul de dezagregare în continuă creștere“, idee care a găsit răsunet și la Kossuth și la bărbatul de mare talent politic care a fost maghiarul Oskar Jász. — tot așa și ideea unei „*uniuni balcanice*“ o găsim încă în secolul al 18-lea la helenul Rigas Ferreos care prin talentul lui de mare poet a căutat să infiltreze ideea unei uniuni libere a popoarelor aflate „sub păgână stăpânire turcească“. Ferreos a fost prima victimă a acestei idei, el fiind omorât la Belgrad în 1798. Sub diferite forme însă această idee a apărut mereu, fie în 1821, fie în 1912, iar astăzi ea apare ca o constrângere făcută de forțe independente de voința noastră, dar dela cari toți așteaptă scăparea.

Deosebirea între azi și ieri este că asemenea Monarhiei Habsburgice imperiul Semilunii s'a disociat în părțile lui componente; altădată se vorbea de „naționalități“ acum se vorbește de „state“; pe atunci cele șase țări: Albania, Bulgaria, Grecia, România, Turcia și Jugoslavia se încadrau perfect în ceea ce se înțelege de obicei prin „State balcanice“. Prin noile fruntării, fixate după războiul mondial, Jugoslavia s'a deplasat mult spre Nord, iar România spre Apus, căzând astfel amândouă în sfera de interese ale Europei centrale. Cu toate acestea cele două țări n'au încetat o clipă să se intereseze de problemele balcanice.

Sub aceste auspicii prima conferință s'a ținut anul trecut la Atena. Delegați numeroși, reprezentanții tuturor statelor ca observatori, ai ligii națiunilor precum și primirea entusiastă care li s'a făcut tuturor acestora de către poporul grec sunt o dovadă că statuia de marmoră a lui Hermes de pe Acropole e astăzi puțin venerată, iar spiritul lui Achile „departe din arc țintitorul“ se simte

desmoștenit în propria lui țară, popoarele mai mult ca ori când îndrăgind ideea de pace.

Urmările constituirii unui asemenea bloc pot avea o importanță covârșitoare pentru Europa de mâine. În primul rând având de apărut interese comune statele interesate vor avea pentru marile probleme un punct de vedere unitar, înlăturând astfel pericolul germano-italian de a folosi peninsula ca o punte de trecere către India, Nodul Gordian al vremurilor noastre. Balcanii devenind astfel al Balcanicilor ori ce inmixtiune a marilor puteri trebuie exclusă ca primejdiosă și direct dăunătoare echilibrului european. Un asemenea bloc va putea ține mai ușor piept primejdiei din Nord, temperând totodată atitudinea belicoasă a Italiei fasciste. Iar înăuntrul Blocului Balcanic ar putea fi, prin forțele lui unite, factor civilizator, de armonie și de muncă încordată făcută în folosul părților contractante.

Dar aceea ce trebuie de reținut e în special rolul pe care România l-ar putea avea într'un asemenea conglomerat politico-economic. Pare de altfel destul de semnificativ faptul că delegații noștri au primit însărcinarea de a studia amănunțit și a face propuneri concrete asupra chestiunilor științifice și universitare. În felul acesta rolul nostru pare definitiv fixat. România prin spiritul ei latin, prin așezămintele ei de cultură cari ne fac cinste peste hotare, cu profesorii și savanții ei, dintre cari unii au ajuns glorii ale umanității, prin variatele ei institute școlare superioare, unde zilnic poți auzi vorbindu-se printre studenți limba bulgară, greacă și turcă, — România ar putea juca rolul cultural al Franței, în acest colț de continent, învrăjbit și plin de întunericul neștiinței.

Soluționând în parte criza economică și cea culturală, Blocul Balcanic se va putea atașa cu îndreptățite speranțe ideologiei pacifiste, propovăduind popoarelor de dl Aristide Briand.

Altfel orizonturile se estompează în roșu.

Corneliu Albu

Marile orașe ale lumii

Redăm mai jos o interesantă statistică a celor mai mari orașe din lume, cari au populație de peste un milion de locuitori: ele sunt în număr de 26 împrăștiate pe suprafața globului, în Europa, America de Nord, Asia, Africa și Australia.

Prin importanța lor numerică se succed în ordinea următoare:

Londra: 7.864.133 locuitori; New-York: 6.959.195; Tokio: 5.193.839; Berlin: 4.315.000; Chicago: 3.375.235; Parisul: 2.871.420; Chang-Hai: 2 mil. 667.100; Osaka: 2.259.900; Moscova: 2.093.400; Philadelphia: 2.064.900; Buenos-Aires: 2.020.535; Viena: 1 mil. 863.711; Rio-de-Janeiro: 1 mil. 650.990; Leningrad: (st. Petersburg): 1.627.547; Hankoan: 1.583.900; Detroit: 1.378.900; Calontta: 1.327.547; Bombay: 1.298.708; Montreal: 1 mil. 250.000; Pekink: 1.219.713; Cairo: 1.164.697; Glasgow: 1.147.108; Varșovia: 1.039.108; Hamburg: 1.106.038; Sydney: 1.101.000; în fine Cleveland: 1.010.300 de locuitori.

Italia care nu figurează pe listă, are trei orașe care se apropie cu populația de un milion: Neapole, Roma și Milan, care au următorul număr de locuitori: 982.000; — 975.943 și 941.502.

Bucureștii noștri, vedem că, nici nu sunt amintiți în această statistică, capitala noastră are o populație sub un milion de locuitori, cifră care se va ști precis cu rezultatul recensământului de curând făcut.

Europa are cele mai multe orașe cu populație de peste un milion, adică 9 orașe, America de Nord 6, Asia cu China și Japonia 7, America de Sud 2, Africa (Egipt), unul, în fine Australia unul.

Planul de cinci ani sovietic

Ziarul „Maasbode“ (Haga) continuând propaganda împotriva Rusiei, publică un articol de fond „Rusia și Europa“, în care ținde să se arate că toate statele își dau din ce în ce mai mult și mai bine seama de influența primejdioasă a Rusiei. Rusia nu poate să fie decât împotriva Europei. Activitatea ei crește și este din ce în ce mai primejdioasă. Planul economic, după ultimele hotărâri ale lui Stalin, nu mai este de realizat în patru ani, ci în trei. Aceasta nu înseamnă neapărat posibilitatea realizării, poate însă cu atât mai mult să însemneze necesitatea în care este Rusia să-l aplice mai de vreme, având neapărat nevoie de victorie. Aceasta poate deci să însemne întrucâtva și o apropiere a primejdiei. Dar, încheie ziarul, din ce în ce mai lămurit se desemnează o grupare a tuturor statelor europene împotriva puterii „satanice“ a Sovietelor.

Hitleriștii în decadentă

Ziarul „Elefteron Vima“ (Atena) scrie „Hitler și hillerienii au devenit o farsă în Germania“. S'au retras din Reichstag amenințând cerul și pământul, fără să reușească a emoționa pe nimeni. Reichstagul și-a continuat lucrările, ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic. Pe străzile Berlinului s'au aflat proclamații sguduitoare, fără să se înregistreze însă cea mai mică mișcare sau cel mai mic incident. Hitler, care până eri era teribil, a început să provoace ilaritate.

În curând va provoca chiar plictiseală. Evoluția este neplăcută pentru Hitler, dar extrem de plăcută pentru pacea Europei.

Modificarea legii pentru administrația locală

— Spaima marilor experiențe. —

Reforma administrativă național-tărănistă a apărut în condiții excepționale de favorabile unor asemenea înfăptuiri și când zic astfel, mă gândesc la necesitățile organice ale societății și statului român de a îmbrăca o formă superioară de civilizație și cultură. Jos, reforma, în concepția ei inițială, a fost primită cu adâncă simpatie, sus, ca întotdeauna, a fost respinsă și atacată sălbatic, considerată fiind ca un început de răzmiriță, de răsturnare a valorilor consacrate, de suprimare a categoriilor Juridico-sociale, menite a proteja interesele unei clii înspăimântător de imorale. Da, așa este. Orice început de intensă viață colectivă, periclitează existența privilegiilor de clasă, sau mai precis de castă exploatoare. Presa democratică a început deja de mult să rușineze deziluziile începutului firav și sfiicios, iar cea reacționară și-a menținut, constantrăcnete de protest și indignare față de „atentatul de distrămăre a unității filozofice, culturale, politice, estetice, religioase, financiare și calendaristice a statului român!“

Lumina marilor principii de viață colectivă, a fost întunecată de strigătul acelei lepre veșnic cărtitoare la orice învoire. Și cum am spus într'un alt articol din această foaie tinerească, noi național-tărăniștii ne-am executat, fără cărtire. O. fățăială deprimantă dela Ana la Caiafa, ne-a ciupit reforma în așa măsură, încât într-o vreme ajunsesem să nu-i mai recunoaștem paternitatea. Totuși, s'a realizat, cu mult tapaj, câteva lucruri interesante:

1. Comuna rurală, a cărei populație aglomerată într'un nucleu mai mare de viață gospodărească, politică și socială, forma puntea de trecere dela statul preistoric la micul orășel agrar, putându-se astfel renara o nedreptate dureroasă, menținută sistematic față de înapoiata civilizație rurală.

Dar între ideie și experiență s'au constatat nepotriviri supărătoare. Comuna rurală, așa zisă de centru, s'a arătat ca o simplă ficțiune administrativă, ca un organ în plus de control, costisitor și sterp, îngreunând bugetele centrelor naturale de populație (satele), fără rost! De ce? Foarte simplu: ne-a lipsit curajul marilor experiențe și înfăptuiri!

Am realizat reforma în principiu, iar executarea am lăsat-o pe mâna unor cărpaci administrativi, rutinari și învechiți în socoteli de tarabă, a căror grijă exclusivă s'a limitat la repartitia cotelor adiționale de impunere și la salarizarea slujbașilor, eternilor slujbași, meșteri în construit dosare inutile, în înregistrări și expediții mai mult sau mai puțin prompte. Spiritul reformei comunale a rămas la București, la periferie neajungând decât „dăraburi“ de cărpeală legislativă uluitoare pentru inițiativa în tainele călimărilor. Și ne întorcem astăzi de unde am plecat. Ne întorcem la satul fără istică, sălbatic și neputincios, care n'a fost și nu va fi niciodată în stare să cumpeze un plavias și o cutie de chibrituri. De aci înainte, satul, se va mulțumi ca și în trecut să înregistreze din „*mareea trecere*“ după expresia fericită a unui viguros poet, cele trei momente capitale: nașterea, căsătoria și moartea. Ritmul monoton și mistic al bisericuței de lemn, înfășurată în fum albăstriu de smirnă și tămâie, încrustat în sfintele cazanii și trei registre mari cu scoarțe groase și aspre ca de lemn, scrise la lumina opaițului, vor încrusta pe răboj aceleași întâmplări vesele și triste.

Obscuranțiștii vechilor tradiții, vor fi liniștiți în viitor, iar țărancă-gospodină va duce mai departe legătura cu trei ouă de puică și o oacă de brânză și de urdă dulce pentru cuconițele nervoase și parfumate, din târgul apropiat.

2. Un notar gospodar, pe care as-

tăzi îl transformăm în agent de control.

3. Un președinte al consiliului județean, gospodar, organ de control, foarte fericit investit cu drepturi și datorii, născute din necesitățile locale și din exacta cunoaștere a problemelor, limitând într'o bună măsură drepturile ispravnicului atotputernic din trecut. Și aici o cărpim din nou. Și toate celelalte, bune, drepte și înțelepte, care au supărat și supără și astăzi, multă lume „bine“. Și începem să revenim, câte un pic, de unde am „purces“. Lumina marilor principii se stinge, începe de acum vulgarul empirism biurocratic. Reforma trebuia lărgită mereu și modificată în sensul deilor noastre integral-democratice. Nu, hotărât lucru, nu suntem mulțumiți deloc.

Asociațiile libere de comune „naturale“? Ne aprovizionăm cu o jumătate de vagon de tutun, calitate III-a, ne cumpărăm o lulea masivă și așteptăm să vedem și noi această mare minune: Asocierea benevolă a comunelor rurale. (sătele) în interesul lor gospodăresc. In ceiace privește celelalte instituții rezultate prin modificare la fel.

Nimic mai mult.

Ion Tărănul

Voiajul Contelui Bethlen

Ziarul „L'Europe centrale“ care apare la Praga, publică sub iscălitura dlui Raoul Chelard, următoarele considerații asupra voiajului revizionist al contelui Bethlen: „Ultimele călătorii ale contelui Bethlen, dacă sunt privite cu reculul necesar unei aprecieri cu totul sănătoase, seamănă foarte mult cu lucrul unui păienjen. Se cunoaște procedeul: vrând să înceapă o plasă pentru a prinde în ea muște, scoate o picătură de lichid lipicios, îl aplică pe un perete sau pe o creangă și, îndepărtându-se de acest punct, se duce să fixeze capătul firului său de alt perete. În felul acesta, și poate ca să vedem fire extrem de subțiri, însă de culoare roșie-albă-verde, fixate, rând pe rând, de pereții Romei, Sofiei, Angorei, Berlinului, și în ultimele zile de cei ai Vienei, pereți asupra cărora s'a scris cu litere strălucitoare cuvintele: prietenie, arbitraj, în dosul cărora însă s'a petrecut ceva...“

Și când excelența sa este întrebată, ce muscă socotește să prindă cu plasa lui, ea răspunde întotdeauna ca oracolul din Prenest care prezicea viitorul din vânt.

Propaganda maghiară seamănă foarte mult cu ceiace definește Tacit prin cuvintele acestea: „a se complăce în a scormoni toate nemulțumirile și de a înrăi toate rănilile! (Hist. II. XXXVI). E cert că, contele Bethlen în timpul călătoriilor sale, n'a uitat un moment formula aceasta veche. Dar unguorul e prost profet îndată ce ese din casa lui. Politica externă nu i-a reușit nicicând, pentru că, după cum zice Ciceron: „Somnia sunt non docentis, sed optantis“ *acestea sunt visurile unui om care dorește, dar care nu e în stare de nimic*), ceiace este defectul tuturor națiunilor de origine nomadă și războinică, oricât de îndepărtată ar fi această origine.

Așa, în momentul acesta, propaganda maghiară, încălțită extrem din interior, crede să găsească un derivativ pentru o situațiune materială proastă, pasionând masele pentru o revizuire himerică, fără a-și da seama că această febră, întreținută în mod artificial, epuizându-se, va sfârși prin a cădea într'o indiferență generală.

Numai o idee mare poate să creieze spirit de jertfă și biruință.

LASALLE.

Democrația modernă nu poate să existe fără revoluția creierului.

TH. S. MASARYK.

Criza economică și financiară a Angliei

Anglia ca și celelalte țări ale Europei trece printr-o mare criză economică și financiară. Dl Jaques Bardoux printr'un articol al său în ziarul „Le Temps” își propune să studieze cauzele și originea crizei prin care trece astăzi Marea Britanie.

Înainte de a cerceta amănunțit aceste cauze dl Bardoux se întreabă, dacă se află în fața unei simple crize economice ale cărei consecințe s'ar putea ușor prevedea și în același timp a se și asana! Constată însă că nu este de față o simplă criză economică, ci afirmă cu oareșcare îndoielă, că tr fi o adevărată dramă națională de ordin industrial și psihologic cu simptome și consecințe multiple și totodată schimbăcioasă în evoluția ei.

Diferitele ramuri de industrie au luat un mare avânt în primii ani după restabilirea păcii mondiale. Industriile, dând lucru unui mare număr de lucrători și muncitori industriali, au produs stocuri imense de mărfuri. Aceste stocuri de mărfuri însă n'au găsit deosebire și piețe suficiente pentru desfacere, deoarece forța de consumație n'a putut ca să fie pas celei de producție.

Prin modernizarea mijloacelor de producție s-a produs acest dezechilibru, care are ca urmare bilanțul dezastruos din 1921, cu deprecierea mărfurilor și a marelui număr de șomeri. Măsurile luate de stat pentru asanarea crizei au fost ineficace, producând statului pagube mari, iar criza neputând fi înlăturată a prezistat în consecințele ei, cari s'au accentuat mai dezastruos în anul 1930.

Această depresiune coincide cu o criză mondială de supraproducție și subconsumație, agravată prin o deflație a burselor și prin îngrădădirea în mari cantități a produselor agricole.

În urma acestora n'a suferit numai Anglia, ci și toate celelalte țări. O altă cauză, care a contribuit la intensificarea crizei engleze, este și concurența mărfurilor franceze și germane.

Producțiile mari de fier și oțel din Franța și Germania au câștigat un loc însemnat în schimbul internațional de mărfuri, fapt ce-a produs surprize neplăcute Angliei, micșorându-i deosebe. Deși în 1930 exporturile franceze și germane scad dela 14% cât erau în 1829 la 10%, cele engleze scad dela 108 la 88%, adică cu 21%. Este imposibil a invoca faptul acestor scăderi în contul sărăcirii uestice, deoarece ea importă cu mult mai multe produse ca înainte de război. Ci după cum spune dl Bardoux: „Un fel de anchiloză a întepenit și-a amortit armatura musculară a corpului național, iar lipsa mlădierii în acest organism viu, care este dovada vitalității economice rămâne condiția progresului comercial”.

Somajul durabil și numeros, nu este decât una din manifestările acestei rigidități crescânde, care nu permite mai mult organismului economic de-a se contracta și de-a se desfășura rând pe rând cu ritmul normal al fluxurilor și refluxurilor. Este un dezastru financiar”.

Legea din 1911 aplicată în 1920 la toate ramurile de industrie a asigurat șomerilor și familiilor lor, fără condițiuni de prime și limită de durată, în schimbul muncii de înlocuire sau indemnizații de asigurare, importante alocațiuni de asistență. Suma acestor alocațiuni a crescut enorm. Costul lor s'a mărit dela 1 miliard 240 milioane de franci hârtie n 1921, la 5 miliarde 200 milioane n 1928 și la 6 miliarde 500 milioane n 1929. Dacă se adaugă la aceste cifre și celelalte forme de ajutoare: de igienă, retrageri pentru pensie și instrucție, locuințe, la cari trebuie să facă față impozitele locale și creditele parlamentare, observatorul constată că aceste cheltuieli dela 1921—1929 s'au dublat. Ele s'au urcat dela 25 miliarde 420 milioane la 42 miliarde 248 milioane, fiind seamă ca Anglia era singurul stat, care n'avea nici datorii

deamortizat și nici frica deprecierei valutei, a putut să cheltuiască aceste sume fantastice pentru ajutorarea șomerilor industriali.

„Ori, Anglia imobilizată, față de creditul american de-o neîndurătoare exigență pentru Europa și concurențele industriale de-o creștere amenințătoare nu a mai putut suporta greutatea unui buget social, fără a se împiedica și fără a evita prăpastia șomajului. Nu numai o prăpastie care va risipi miliarde, ci un cancer care roade conștiințele”.

Prin angajamentele electorale, guvernele au comis greșala de-a îndepărta indemnizațiile de muncă și de-a fixa prea sus alocațiunile zilnice.

Șomerii fiind ajutamați prin alocațiuni destul de însemnate, la un moment dat au început chiar să refuze de-a mai lucra. Pentru ei era foarte convenabil să nu lucreze decât 3 zile din săptămână pentru a-și putea păstra beneficiul alocațiunilor acordate de Stat. Șomajul a ajuns până acolo că refuză o profesiune nouă „fără interese convenabile”.

„Rând pe rând s'a istovit, în această masă de șomeri de 2,648.000 oameni (cifra care nu cuprinde femeile copii lor) — virtutea puritană, această energie conștientă, care a fost justificarea mării engleze și care rămâne garanția libertății naționale. Cancerul a ros'o!”

La începutul anului cons. general al Tradeunionilor a somat pe delegații săi dela guvernământ de-a nu modifica legislațiunea asupra șomajului, decât să lărgească caracterul ei de asistență, eliminând vărsământul de prime.

Cabinetul muncitoresc, incapabil de-a alege între liberschimbismul și protecționismul imperial, menține tarifele existente, însă respinge ofertele canadiene și contează încă pe faptul de-a soluționa chestiunea șomajului. Acest cabinet este prinsonierul conservatorismului său, mai mult chiar, decât promisiunilor sale electorale.

Până astăzi însă criza grozavă prin care trece Anglia, problema muncii și șomajul n'a putut fi rezolvată.

Diferitele partide au propus mai multe soluții pentru a „salva situațiunea critică a națiunii”.

Rezolvirea acestei probleme rămâne o chestiune de deslegat.

Ori cât de mare...

Ori cât de mare, ori cât de chibzuit, ori cât de vast ar fi geniul unui om, nu trebuie să i-se încredințeze niciodată complet destinele unei țări... Cine ar fi putut oare prevedea că inteluleptul dela 1800 ar fi nechibzuitul dela 1812 și dela 1813? Da, ai fi putut-o prevedea amintindu-ți că atotputernicia duce în ea o nebulă incurabilă, tentația de a face totul, chiar răul după bine. Așa din istoria vieții acestui om excepțional în care e atât de învățat pentru militari, administratori, oameni politici, cetățenii au de învățat ei înșiși ceva: că nu trebuie să lase niciodată patria pe mâna unui singur om, ori cine ar fi el și ori care ar fi circumstanțele.

THIERS.

Se aduce la cunoștință generală, că se pun în vânzare de către Cassa Autonomă a Monopolurilor țigărete denicotinizate cu banderolă specială

„Fumosan”

la toate debitele. Țigările de foi denicotinizate se vor da în consumație la începutul lui Martie, iar tutunurile în cursul lunii Martie.

Proletariatul intelectual

Niciodată n'am conceput culturalizarea masselor indiferent cum s'ar face această culturalizare, ca o problemă de migrațiune a populației dintr'o clasă socială într'alta ușurând privilegiile clasei imediat suprapuse.

Noi ne-am închipuit acest fenomen de educație și instrucțiune colectivă ca un drum care pornește din regiunea buricului cu direcția spre creier. Țărcoalele în jurul burții sau mai exact utilitarismul de cea mai proastă speță, încep a se rări paralel cu desvoltarea minții cetățeanului. Pentru un guvern, care este fructul copt al unei proaspete democrații, proletariatul intelectual nu poate constitui o problemă de guvernământ îngrijitoare. Dar ce are a face una cu alta, se va întreba cititorul? Un guvern democratic va avea totdeauna nevoie de o masă conștientă care-i va sprijini acțiunile sale de reformă socială. Cu o turmă de dobitoace inconștiente, foarte obișnuite a se retransa în sublimul ei tembelism, o acțiune democratică este condamnată dela început peirii. Față de această turmă massa proletarilor intelectuali este permanent activă. Ea sprijină orice acțiune socialmente utilă și pune probleme guvernamentelor, obișnuți a dormi câte un deceniu, deasupra realităților sociale, care se desfășoară mecanic.

Dar examinând riguros situația, există un proletariat intelectual? Această nouă speță de flămânzi mințoși este legată, după cât știm de un patron abstract, foarte puțin pretențios față de salariații săi. Patronul proletarilor intelectuali nu și-a imaginat niciodată că luminarea minții constituie un privilegiu pentru cel luminat de a se hrăni pe spinarea celor proști și mulți.

Este adevărat, că sunt state în Europa cum este Ungaria de pildă, unde sunt atâția deștepți că pot face export, de aceea s'a și ajuns la numerus clausus n școale publice pentru cetățenii maghiari.

Este un exemplu, fără precedent, de înțelepciune oligarhică, prin care pătura suprapusă în speță nobilimea maghiară își va aservi cu nerușinare forțele creatoare ale celorlalte clase vegetând mai departe în liniște.

Noi, care am maimuțarit aproape un veac formele civilizației occidentale, am putea imprumuta și această salutară formulă de husari intelectuali, dar atunci ar trebui să ne schimbăm complet firma.

Ideia democratică este sinonimă cu ideia de grup. Grupul privit sub toate aspectele este chintesenta regimului democratic. Orice imixtiune etatistă făcută în detrimentul grupului constituie un pas spre disoluțiunea principiului democratic.

Intellectualizarea masselor nu are un viciu organic în sine, ci mentalitatea greșită a noastră despre cultura minții.

Când vom ajunge a considera dreptul la cultură ca unul dintre prerogativele elementare ale cetățeanului, când educațiunea noastră ne va îndrepta pașii spre munca socialmente utilă indiferent de categoria de muncă la care suntem supuși, când munca va fi egal respectată și condițiile ei umanizate, atunci nu vom mai stabili raporturi indisolubile între cantitățile de cartofi și mămligă exportabile și luminarea minții celor mulți în școlile înalte ale statului.

Când va fi aceasta? Azi, mâine, poimâine, sau săptămâna viitoare când ceiace pun problema proletariatului intelectual, vor roși când vor auzi de această chestiune și vor elimina cătuși de puțin din egoismul lor.

Observer.

Plățiți-vă abonamentul

Bibliografie revizionistă

Redăm mai jos o scurtă listă a celor mai de seamă opere revizioniste, pe cari vecinii noștri Unguri își bazează revendicările lor eronate și absurde. Poate n'ar trebui să dăm atâta importanță acestor lucrări, cari în mare parte sunt scrise de niște oameni ce nu cunosc de loc starea adevărată a lucrurilor. Iar altele sunt scrise sub inspirația și din resursele ipocrite ale vecinilor unguri, cari au tot interesul să falsifice adevărul în favorul tezei lor. Unele dintre ele, propriu zis, nici nu se pot considera ca și opere revizioniste, pentru că numai în treacă atîng unele chestiuni ce privesc pe Unguri și cari în majoritatea cazurilor sunt interpretate cu rea credință de către aceștia. Totuși e bine să știm și să cunoaștem și noi minciunile și argumentele false pe baza cărora ni se contestă un drept, pe care istoria și principiile de echitate naturală ni l-a atribuit pe voci.

A magyar Béketárgyalások, Bpsta 1921 (a apărut în limba maghiară, franceză și engleză).

Angyal D.: Magyarország felelősége a világháborúért, Bpsta 1923. (Responsabilitatea Ungariei pentru războiul mondial).

Benda Jenő: A b ke kálvária útján. (Pe drumul de clavar al păcii, Bpsta 1920. Ed. Frații Légrády.

Buday László: Magyarország küzdelmes évei. (Anii de luptă ai Ungariei).

Dr. Halmai Elemér: A revizios gondolat a világ politikában 1929. (Ideia revizionistă în politica lumii).

Hegedűi Loránt: Harc a magyar igazságért. (Luptă pentru dreptatea ungurească). Ed. Légrády.

Horvath Jenő: A trianoni béke megalkotása. (Înfăptuirea păcii dela Trianon). Bpsta 1923.

Kristoffy József: Magyarország kálváriája 1890—1923. Bpsta 1926. (Calvarul Ungariei).

Dr. Krisztics Sándor: A békeszerződések revíziója. Ed. Grill. Bpsta. (Revizuirea tratatelor de pace).

Laky D.: Csonka Magyarország megszállásának közgazdasági kára, Bpsta 1923. (Pagubele economice ale ocupațiunei Ungariei ciuntite).

Dr. Lechner Jenő: Az elszakításra ítelt Magyarország. Ed. Ligei. (Pentru apărarea hotarelor Ungariei. (Ungaria condamnată la fărâmițare).

Magyar külügyi Társaság kiadása: Igazságot Magyarországnak, 1928. (Dreptate Ungariei).

Magyar Revizios Liga: Magyar probléma. Liga Revizionistă maghiară: Problema maghiară).

Surány Lajos: A dunai népek tragédiaja és Csehslovákia. (Tragedia popoarelor dunărene și Cehoslovacia).

Dr. Szádeczky Lajos: Békevizia kérdése. (Întrebarea revizuirii păcii).

Surány Lajos: Tíz fekete esztendő. (Zece ani negri), etc., etc.

In limba italiană:

Beneivegna: Barriere infrangibile 1924. (Bariera infrangibilă).

Sergia de Cesare: La Guardia al Trianon. (Pacea dela Trianon), Tiglia Editori.

Gina Cucchetti: Nel Cuore del Magiari. Haepi-Milano. (În inima Ungariei).

Ferenc Echard: Storia della Nazione ungherese. (Istoria națiunii maghiare). Corbacia-Milano.

C. A. Ferrario: L'Ungheria. Milano (Ungaria).

E. Fossati: Ungheria economica. Padova 1929. (Ungaria economică). Ed. Mixlani.

F. S. Nitti: L'Europa senza pace, La decadenza dell'Europa, La tragedia dell'Europa. (Europa fără pace, Tragedia Europei, Decadența Europei).

Attilio Tamaro: La lotta delle razze nelle Europa danubiana. (Lupta națiunilor danubiene), etc.

(Continuare pe pag. IV).

Săptămâna

Evenimentul la ordinea zilei, a rămas tot împrumutul și — căderea guvernului. Guvernul a căzut până azi cel puțin de o sută de ori... în coloanele ziarelor. Guvernul e „virtualmente” căzut și totuși guvernul se încăpăținează să rămână „realmente” încă multă vreme la putere. Ce crâncene desiluzii pentru ahtiații veșnic nemângâiați ai puterii.

Ziarele italiene se ocupă uneori de mareșalul Averescu, care se află la Acqui, unde-și face tradiționala cură de nămol.

— Se vede, că se pregătește serios de noi lupte cu „Chemarea”.

La congresul liberal generalul Moșoiu, credincios principiului „o tempora o mores” a făcut fierbinți declarații de dragoste și fidelitate Regelui Carol. Nu-l credem decât dacă mai face o declarație suplimentară: că pentru penitență nu va mânca, un an de zile sarmale.

Printul Știrbei a înebunit subit. Gurile rele spun, că motivul întim al înebunirii este identic cu cel care a provocat moartea lui Vintilă Brătianu.

Intr'adevăr, în Rusia feminismul, a prins rădăcini, mai adânci ca oriunde. Femeile au intrat în grația Sovietelor cari au decis că femeia nu trebuie lăsată... șomeură. Consiliul comisarilor poporului a luat o decizie conform căreia de azi întrei luni, 100.000 de femei vor fi încorporate în fabrici iar un milion și jumătate vor fi expediate la exploatarea colective. In afară de aceasta două milioane de femei vor fi chemate a exersa diferite funcțiuni în închisori și miliție. Astfel, înlocuind bărbații cu femei, Sovietele socotesc să dispună de un personal mai suplu decât bărbații cari fac o opoziție surdă noiei organizații industriale.

Dar... ce vor face cu bărbații? Ei vor pune la răntaș colectiv?

Ziarul „Ordinea” în micile „răutăți” pe cari le afișează zilnic într'un colț de coloană, scrie:

„Dreptatea” vorbește despre... soluții... Inutil: toate soluțiile conchid că guvernul trebuie alungat.

...Si — adăugăm noi — întronat regimul Tancred-Burilianu.

Se știe că ungurii în febra lor revizionistă au publicat un album în cari au înfățișat în articole și fotografii „nedreptatea Ungariei. Acest album l-au trimis tuturor „prietenilor” și oamenilor politici din Europa cu rugămintea să-și spună părerea asupra durerilor Ungariei ciuntite.

Spre mare lor surpriză iată ce le-a răspuns deputatul englez „revizionist” John Broley. „Am primit scrisoarea D-Voastră, precum și volumul „Dreptate pentru Ungaria”. Pe acesta din urmă, deși este foarte frumos executat l-am aruncat, în foc”.

Nu există om în țara noastră, care să nu-și aibă sistemul său propriu de conducere și care să nu creadă că deține secretul unei guvernări ideale. — „Ei să fie la putere Domnule, ai vedea!...”

Și urmează întotdeauna, aceeași perorație, în care convingerile și principiile oamenilor dela conducere sunt criticate, dezaprobat, doborâte și înlocuite cu altele, ingenioase, salvatoare, binefăcătoare.

Quod capita... atâtea „personalități”. Cetești un ziar, stai de vorbă cu un prieten, discuți cu chelnerul, cu birjarul, sau cu văcsuitorul de ghetă, sau cu Badea Ioan, toți vor ști să-ți spună de ce nu s'a încheiat împrumutul și care ar fi soluția cea mai bună pentru a scăpa din sărăcie.

Dăm mai jos câteva din aceste păreri despre felul unei guvernări ideale, cari vă vor fi poate mai puțin cunoscute, de oarece' părerile „per-

sonalităților” cari știu scrie la ziar sperăm că le cunoașteți.

Iată ce spune Badea Ioan Căltun din Micești despre soluționarea crizei:

— Eu cred că tot răul vine de acolo că nu-s bani destui. Apoi eu asta n'o înțeleg. In primul rând ar trebui să se fabrice bani mai mulți, că doar hârtie este destulă. Tăranii atunci n'ar mai trebui să plătească impozit, domni ar primi plată mare, și... toată lumea ar fi mulțumită.

Di Nae, sergentul din colțul străzii noastre ne-a declarat cam următoarele:

— Tăranii o duc greu, și nu prea pot plăti impozite. Am un cumnat care o duc greu de tot. Statul e dator însă să ne dea bani. Și dacă lipsa de bani e așa de mare, apoi aceasta e numai din cauza că guvernul nu știe să conducă...

Di Al. Dosru funcționar la Arhive, ne-a spus:

— Domnule, guvernării sunt toți niște prăpădiți. Dacă aș fi eu la guvern, în primul rând aș mări lefa funcționarului, și evident, fiindcă tăranii o duc rău, aș scădea impozitele. N'avem conducători, domnule...

Vrând să avem și părerea unui minoritar, ne-am adresat dlui Șloim Nuhă, negustor de vechituri.

Iată ce ne-a spus:

— După cum îi de bogată țara noastră, ar trebui ca banu nost să fie cum dolaru. Cel mai bun lucru ar fi să ajungă Jidanii la putere, căci numai ei să pricea la „gheseff”.

Am întrerupt anchetele noastre cu o mare mulțumire sufletească. Țara nu poate să fie în pericol. Veghează asupra ei „personalitățile”.

Bibliografie revizionista

(Urmare din pag. 3)

A. De Stefani: *l'Ungheria senza Re*. Milano. (Ungheria fără rege).

In limba germană:

Dr. I. Pottera: *Im Lande der Magyaren*. Zürich, 1921. (In țara ungarilor).

Lajos Steiner: *Ungarns Vergewaltigung*.

I. Zingarelli: *Der Gross-Balkan*.

R. Brunet: *Die Bodeureform und die Rechte der Minderheiten in der tschechoslovakischen Republic*. Pilsen, etc.

(Urmare)

pp.

Criza Americii

Ziarul „Spampa” din Torino în articolul de fond, iscălit de Gino Olivetti se ocupă de situația agricolă și industrială în Statele Unite.

Azi Statele Unite — spune Olivetti — trebuie și ele să facă față crizei. Criza agricolă și industrială, comercială și financiară, e declanșată într'o organizație socială, clădită fără supape de siguranță căci siguranța părea veșnică și fără spirit de critică, prin convingerea că totul era bun. *Massproduction*, o organizație de trusturi verticale și orizontale, mecanizarea intensivă, politica salarilor mari, regim vamal, restricțiuni la import, autonomia băncilor, penetrația financiară, stăpânirea în celelalte state, imperialism fără considerare și fără margini, totul este astăzi într'o revizie critică în republica americană.

Casa Autonomă a Monopolurilor Regatului României, aduce la cunoștința debitanților din localitate să se aprovizioneze la timp cu țigărele denicotinizate cu banderolă specială

„Fumosan”

spre a le putea pune la dispoziția consumatorilor. Debitanții vor primi gratuit dela depozite tablite „FUMOSAN”

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Spicuri din presă

Anglia și revizionismul

Ziarul „Vorwärts” care apare la Cernăuți publică următorul schimb de scrisori, între ziarul „Pesti Hirlap” și deputatul englez John Bromley.

Domnului deputat Bromley, Londra, Ca dovadă a stimei și considerației noastre ne permitem a vă trimite albumul editat de ziarul politic „Pesti Hirlap” intitulat „Dreptate pentru Ungaria”. Vă rugăm a studia exact această carte, care vă va înfățișa prin viu grain și prin ilustrațiuni, prin hărți și descrieri grafice nedreptățile ce s'au săvârșit împotriva Ungariei, prin tratatul dela Trianon.

Vă adresăm această rugămintă, de oarece suntem convinși, că orice om, care cunoaște dispozițiile absurde ale tratatului dela Trianon, va deveni un adevărat prieten al nefericitei noastre țări, a Ungariei mutilată și redusă la mizerie, fără nici un motiv justificat.

Vom fi recunoscători, dacă ați binevoi să ne comunicați observațiile și ideile, ce vi le va inspira citirea acestui volum.

(ss.) Redactor-șef al ziarului „Pesti Hirlap”.

„Stimate Domn, Am primit scrisoarea dvs. precum și volumul „Dreptate pentru Ungaria”. Pe acesta din urmă, deși este foarte frumos executat, l-am aruncat în foc.

De oarece spuneți că ziarul „Pesti Hirlap” este un organ politic, presupun că el reprezintă opinia politică a actualilor stăpânitori ai Ungariei. Astfel fiind, am tratat volumul așa, precum o merită dânsii după părerea mea și îmi iau timp — pe care l-ași putea eventual întrebuința mai bine pentru altceva —, ca să răspund la scrisoarea d'voastră. Nu pot înțelege de ce cereți sprijinul meu, pentru clasa dominantă, care, asuprește în mod brutal clasa muncitoare din Ungaria: sunt un membru socialist al parlamentului britanic și dacă aș trăi în țara d'voastră cu aceleași vederi politice, ar trebui să mă aștept a fi asasinat, sau cel puțin să mă găsesc, într'una din închisorile dvs. politice, expus primejdiei de a fi tratat în modul cel mai oribil, adică să fu tratat cum nu a mai fost tratat un om în istoria mondială.

Când am primit scrisoarea dvs. am citit raportul unei delegațiuni comune, trimisă de conducătorii mișcării politice a muncitorimii de sindicatele muncitorești ale Angliei în anul 1920, în Ungaria. Vă rog să mă credeți că în țara noastră trăesc milioane de oameni, cari încă nu au uitat ororile, despre cari au raportat tovarășii noștri după înapoarea lor. Știm deasemenea că el constituie numai o foarte mică parte din acele grozavii, la cari sunt supuși muncitorii Ungariei din partea semenilor lor, de oarece s'au stăduit să se libereze dintr'o sclăvie de secole. Știm că guvernării dvs. de atunci au avut grijă c reprezentanții noștri să afle cât mai puțin.

Mi-se pare că dvs. credeți cum că numai dvs. aveți dreptate și că nutriți dorința să majorați teritoriul, în care își agită sabia atari „ne-oameni” precum îi înfățișează raportul. — deasupra oamenilor în suferință.

Domnul meu, ceea ce pot face, aș face pentru poporul în suferință al Ungariei, dar nu pentru acei cari, după părerea mea, s'au născut în afară de rândurile omenirii civilizate, prin cece au făcut în anul 1920 și mai înainte. Eu nu sunt comunist și nu am aparținut niciodată unei organizații comuniste, dar sunt un om cinstit și un reprezentant al muncitorilor, iar răspunsul acesta este scris din acest punct de vedere...

(ss.) John Bromley deputat în Camera Comunelor

Rusia în anul al III-lea

Ziarul „Der Bund” din Berna publică un lung articol asupra situației din Rusia sovietică, din care reproducem și noi câteva pasagi.

Stalin forțează din nou la o discuție lumea capitalistă. Discursul său, pe care l-a ținut recent, conține teze cari nu pot fi trecute neobservate. Are puțin sens de a trece peste afirmațiunile lui Stalin. Fiindcă țara Sovietelor și tot ce se petrece acolo este o realitate care atinge toate celelalte țări.

Tendința fundamentală a discursului lui Stalin a fost: Rusia sovietică este în avantaj față de lumea cealaltă, din cauză că are o economie stabilită după un plan. De aceea Rusia nu va avea niciodată șomaj, supraproducție și crize economice.

Fără îndoială că Rusia sovietică și restul lumii nu se înțeleg. Bolșevicii afirmă, că statul socialist progesează repede și restul lumii crede, că poate constata, că în țara dictaturii proletare domnește cea mai mare mizerie și constrângere. Pe când opiniei publice ruso-sovietică i se dau lungi șururi de cifre, care să dovedească marile succese ale planului de cinci ani, ea nu simte mult de pe urma acestor succese. Suferă din cauză că nu are cele mai strict necesare. Prin faptul aceasta se construiește în străinătate argumentele împotriva Uniunii sovietice. Și tocmai de aceste lucruri nu se citește în ziarele ruso-sovietice și nu se aude nimic în discuțiile conducătorilor bolșevici.

Afară de mizerie generală se ivesc în Rusia sovietică și reacțiuni în domeniul producției. Mereu se descoperă puncte „slabe”, cari trebuie acoperite într'un mod oarecare. In regiunea Donului s'a ivit în toamna anului trecut „o străpungere” care, pentru a vorbi în limbajul Rusiei de astăzi, nici până acum nu a putut fi lichidată. Noile uzine electrice cari au fost construite într'un interval cât mai scurt cu mari cheltueli de forțe și bani, nu îndeplinesc satisfăcător misiunea lor. Rețeaua căilor ferate rusești se află într'o stare extraordinară de rea și nu poate îndeplini cererile mereu crescânde ale industriei. Uriașele uzine industriale, a căror construcție a fost terminată, nu pot desfășura capacitatea lor supremă, de oarece duc lipsă de material necesar. In numeroase instalațiuni se simte lipsa de disciplină, haos de organizație, etc. Enumărarea acestor fapte și unor fapte asemănătoare, poate fi dusă până la infinit, — niciodată nu va fi completă, fiindcă zilnic se ivește material nou care te face să admiri capacitatea de suferință a populațiunii sovietice.

Desigur, în presa sovietică și în diferitele instalațiuni se face așa numita „auto-critică”, arătându-se cât mai deschis toate lipsurile. Așa pare că înlăturarea acestor lipsuri este mai dificilă, decât realizarea unui plan de cinci ani de mare. In trei ani Rusia sovietică este supra birocratizată. Individual, fiecare trebuie să suferă în multe cazuri un tratament cât mai lipsit de considerare. Presiunea de sus, se întinde asupra tuturor evenimentelor vieții zilnice și asupra tuturor păturilor populațiunii.

Oricum s'ar judeca perspectivele planului de cinci ani și urmările reușitei sale: trebuie constatat că țara socialismului n'a dovedit încă în practică că ordinea ei socială este una mai dreaptă și că produce o omenire nouă, mai bună. In cele din urmă lucrul acesta este important. Uriașele eforturi de putere cari vor să facă din anul al treilea ultimul an al planului de cinci ani, nu se produc în condițiuni, cari ar lăsa să se bănuiască o lume mai frumoasă în Rusia sovietică”.

Cetiți „Chemarea”